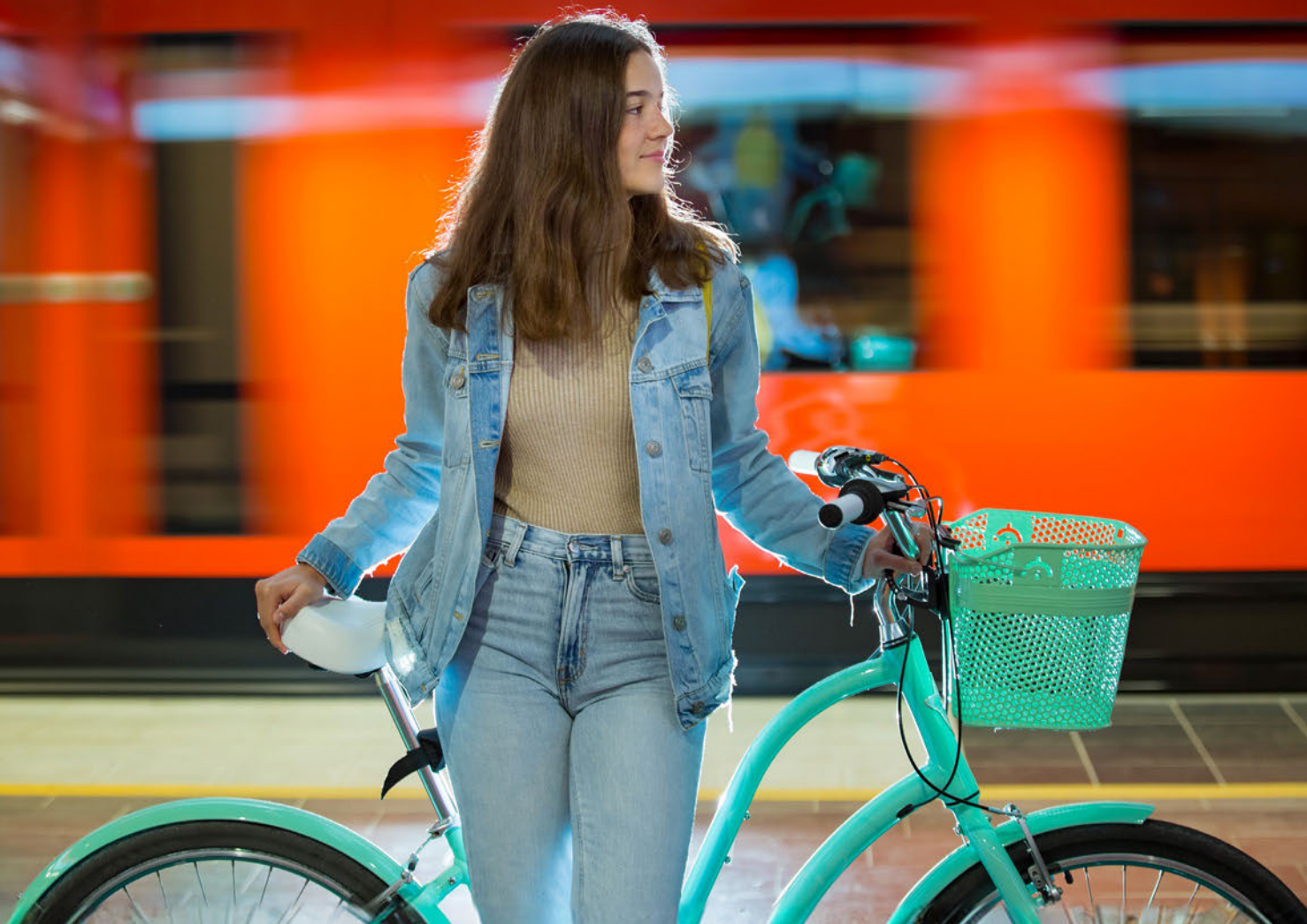

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Kestävää kasvua ja elinvoimaa

Tuloksia Uudellamaalla vuosina 2021–2022 rahoitetuista AKKE-hankkeista

Sisältö

3 Valokeilassa onnistuneet hankkeet sekä toimiva rahoitusväline

4 AKKE-hankkeet lukuina

5 Ympäristöviisas Uusimaa

7 Kiertotalous luo uutta liiketoimintaa Uudellemaalle

10 Espoo ratkoo ympäristöhaasteita tukemalla vihreitä innovaatioita

13 Kierrätysasuntomessut lisäsivät kaupungin ja maaseudun asukkaiden vuorovaikutusta

16 Kilpilahti tähtää teknologisen ilmastotyön kärkeen yhteistyöllä

19 Menestyvä Uusimaa

21 Talouden Tilannehuone tuotti seurantatietoa Uudenmaan kuntien taloudesta

24 Uudenmaan matkailu otti harppauksen kohti kestävyttä

27 Hankevalmistelun osaamisella vahvistusta EU-rahoituksen hakemiseen

30 Työelämä voi hyötyä monin tavoin ammatillisen koulutuksen innovaatio-osaamisesta

33 Teknologiset ratkaisut tuovat uutta elämää kulttuurialalle

36 Onnellisten Uusimaa

38 Pallo kolmannelle sektorille: Seura virkistää vanhuksia

41 Yhteyttä ja riemua nykyhetkeen – Hoivalaulusta työkaluja hoitoalan ammattilaisille

44 Nuorten vallankumous -ryhmän tapahtumat lisäsivät yhteisöllisyyttä Karkkilassa

Valokeilassa onnistuneet hankkeet sekä toimiva rahoitusväline

Tässä julkaisussa saavat tilaa onnistumiset hankkeissa, joita Uudenmaan liitto rahoitti vuosina 2021–2022 kansallisella Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman rahoituksella, niin sanotulla AKKE-rahoituksella. Mukana on 12 esimerkihanketta.

Uudenmaan toimijat kehittivät mainioita pilotteja ja kokeiluja, joilla luotiin pohjaa vihreän siirtymän investoinneille, menestyvälle innovaatiotoiminnalle sekä uusimaalaisen yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin vahvistamiselle. Lisäksi punottiin aivan uudenlaisia yhteistyön verkostoja.

Rahoitusta saaneet hankkeet valikoituivat niin, että niillä oli mahdollista vahvistaa alueen elinvoimaa sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvointia. Tuen piiriin saatiin myös sellaisia toimijoita, jotka eivät aiemmin olleet päässeet hyödyntämään vastaavia rahoituksia.

AKKE-rahoitus oli osa valtion budjettia ja sen tarkoituksena oli edistää hallituksen aluekehittämispäätöksen toimeenpanoa. Nykyiseen Petteri Orpon hallituksen budjettiin määrärahaa ei valitettavasti ole enää sisällytetty.

Koska Uudellemaalle on saatu Euroopan unionin rakennerahastovarjoja vähemmän kuin monissa muissa maakunnissa, AKKE-rahoitus otettiin alueella lämpimästi vastaan. Koemme, että AKKE oli ketterä ja joustava rahoitusväline maakunnan omista lähtökohdista kumpuavien hankkeiden tukemiseen. Sen vahvuuksia olivat mahdollisuus nopeaan päätöksentekoon ja hankkeiden käynnistämiseen sekä kevyt hallinto.

Soisimme, että tämänkaltainen rahoitus säilyisi myös tulevaisuudessa. Olemme yhdessä muiden maakuntien kanssa vedonneet valtionhallintoon, että hyväksi havaittu tukimuoto jatkuisi.

Tervetuloa tutustumaan hankkeisiin! Olemme toteuttaneet myös tämän julkaisun AKKE-rahoituksella.

Eero Venäläinen

Vt. johtaja, aluekehittäminen

Outi Ervasti

Kehittämispäällikkö

AKKE-hankkeet lukuina

Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen (AKKE)

Määräraha sisältyi valtion budjettiin vuosina 2020–2022.

Rahoituksen jakamisesta maakunnittain on päättänyt **työ- ja elinkeinoministeriö**.

Uudenmaan hankkeille on ollut käytettävissä kaikkiaan noin **yhdeksän miljoonaa** euroa.

Hankkeiden tuli edistää **Uusimaa-ohjelman** ja alueen **älykkään erikoistumisen strategian tavoitteita**.

Hakemuksia saatiin yhteensä **144 kpl**

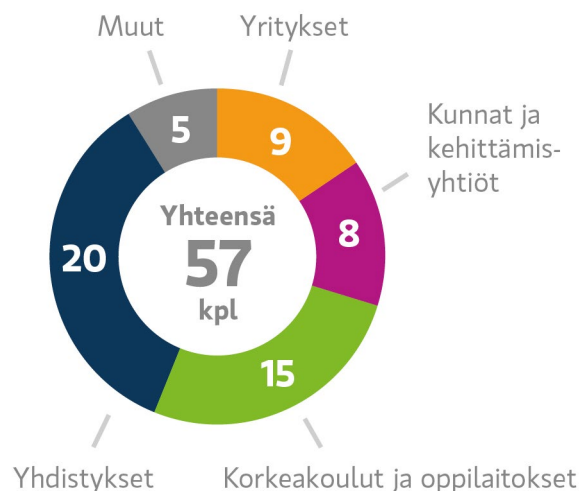

Myönteisen rahoituspäätöksen sai **57 hanketta**

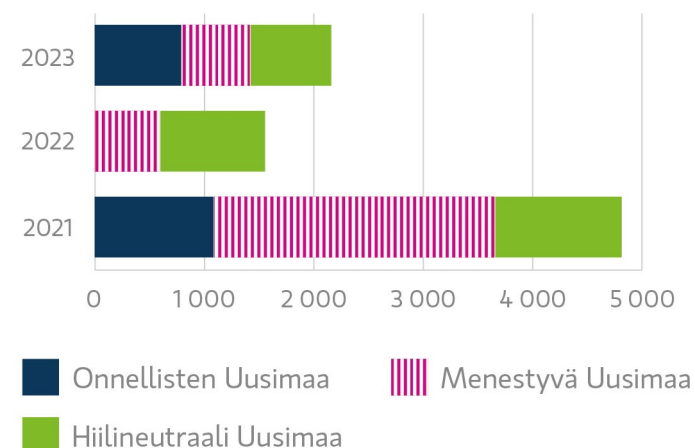

Hankkeiden hyväksymisprosentti **39,6%**

Hyväksytyt AKKE-hankkeet toimijoittain 2021–2023

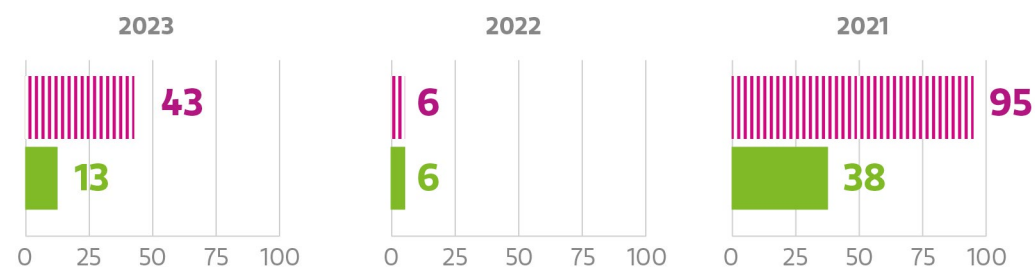

AKKE-rahoituksen jakautuminen Uusimaa-ohjelman strategisten painopisteiden mukaan 2021–2023 (tuhatta euroa)

Saadut AKKE-hakemukset ja niistä hyväksytyt, kpl

■ Saapuneet hakemukset
■ Hyväksytyt

Ympäristöviisas Uusimaa

Ympäristöviisas Uusimaa

Uudenmaan tavoitteena on olla Euroopan ympäristöviisain maakunta. Tämä saavutetaan kehittämällä alue- ja yhdyskuntarakennetta kestävästi sekä turvaamalla luonnon monimuotoisuus.

Luomme reiluja ja resurssiviisaita ratkaisuja paikallisiin ja globaaleihin ilmastonmuutoksen haasteisiin, hyvinvointia vahvistaen. Ympäristöviisaiden toimien ansiosta Uusimaa säilyy puhtaana, viihtyisänä ja luonnoltaan monimuotoisena.

Ympäristöviisaan Uudenmaan kärkitavoite on olla hiilineutraali vuonna 2030.

Kiertotalous luo uutta liiketoimintaa Uudellemaalle

“Kehittämällä kiertotaloutta ja siihen tähtääviä liiketoimintamalleja voidaan synnyttää alueelle elinvoimaa, innovaatioita ja investointeja sekä vahvistaa työllisyyttä”, Uudenmaan kiertotalouslaakso -hankkeen projektipäällikkö Simo Karetie kertoo.

Kiertotalous on keino vähentää luonnonvarojen käyttöä sekä pitää materiaalit ja tuotteet käytössä mahdollisimman pitkään. Laajemmasta näkökulmasta kiertotalous tähtää hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen sekä luontokadon hillitsemiseen.

Allas Sea Poolilla järjestetyssä Afterwork-tilaisuudessa keskusteltiin kiertotalouden mahdollisuuksista ja haasteista. Samalla osallistujat pääsivät laajentamaan kontaktejaan. Kuva: Uudenmaan kiertotalouslaakso -hanke.

”Kiertotalousteema läpileikkaa useita maakunnallisia tavoitteita. Hankkeessa kehitämme Uudenmaan alueella pilotteja, kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä sekä neuvoimme yrityksiä kiertotalouteen siirtymisessä. Tavoitteena on kiihdyttää investointeja kiertotalousteeman ympärillä”, projektipäällikkö **Simo Karetie** kertoo.

Työpajoissa tunnistetaan kiertotalouden kehityskohtia

Uudenmaan kiertotalouslaakso -hanke jakautuu viiteen temaattiseen kokonaisuuteen, joita ovat ruoka, rakentaminen, muovit, tekstiilit sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden kierrot (SER). Teemakokonaisuuksien pohjalta hankkeessa toteutetaan materiaalivirtakartoitus rakentamisen ja elektroniikan tuotteiden virroista ja toimijoista Uudellamaalla sekä järjestetään työpajoja alueen yrityksille, organisaatioille, asiantuntijoille ja tutkijoille.

i FAKTA

Uudenmaan kiertotalouslaakso -hanke

Hankkeessa kehitetään uusia kiertotaloutta tukevia liiketoimintamalleja sekä yhteistyötä kiertotalouden toimijoiden välillä. Samalla pilotoidaan, kuinka kiertotalouteen siirtyminen tapahtuu hallitusti eri teollisuus- ja palvelusektoreilla.

Toteutusajankohta:
1.11.2022–31.12.2024

AKKE-rahoitus:
549 669 €

Hankkeen toteuttaja:
Uudenmaan liitto sekä CLIC Innovation Oy.

Betonielementtien uudelleenkäyttö vähentää päästöjä vuositasolla noin **95 000 tonnia.**

Työpajojen keskiössä on kiertotalouden haasteiden tunnistaminen ja ratkaiseminen arvoketjukuvausten pohjalta. Laaja-alaisen yhteistyön kautta rakennetaan verkostoja sekä luodaan pohjaa uudelle yritystoiminnalle Uudellamaalla.

“Olemme hankkeessa esimerkiksi auttaneet käytetyistä kahvipavuista uusia tuotteita jalostavaa ulkomaista yritystä perustamaan toimintaa ja verkostoja Suomeen”, Karetie kertoo innostuneena.

Materiaalien uudelleenkäyttö vähentää rakentamisen päästöjä merkittävästi

Uudenmaan kiertotalouslaakson myötä uusia liiketoimintamalleja on tunnistettu muun muassa ylijäävien maa-ainesten ja rakennusjätteen hyödyntämiseen, rakennusten elinkaaren pidentämiseen sekä materiaalivirtojen datan digitalisoimiseen.

Uudenmaan kiertotalouslaakso on saanut paljon positiivista näkyvyyttä myös kansainvälisesti. Kuvassa projektipäällikkö Simo Karetie (vas.) sekä Inka Orko VTT:ltä Nordic Circular Summitissa Reykjavikissa. Kuva: Uudenmaan kiertotalouslaakso -hanke.

Muovien osalta panostetaan jatkossa vaikeasti kierrätettävien muovien kemialliseen kierrätykseen.

“Pelkästään betonielementtien uudelleenkäyttö tarjoaa vuositasolla mahdollisuuden merkittäviin säästöihin hiilidioksidipäästöissä. Vuositasolla päästövähennyspotentiaali on noin 95 000 tonnia”, Karetie kuvailee.

Kiertotalouden ratkaisut tarjoavat laajoja liiketoimintapotentiaaleja

Uusia liiketoimintamahdollisuuksia on havaittu rakentamisen lisäksi muun muassa pienelektroniikan uudelleenkäytölle ja kestäväen ruoka-, tekstiili- ja muovijärjestelmän kehittämiselle. Erityistä kiinnostusta ovat herättäneet esimerkiksi biojätteen jalostamiseen linkittyvät liiketoimintamallit ja elintarviketuotannon mahdollisuudet.

Karetie kertoo, että muovin kierrätyksen kehittämistä jatketaan Hubs4Circularity -hankkeessa.

“Muovien osalta panostetaan nyt erityisesti vaikeasti kierrätettävien muovien kemialliseen kierrätykseen sekä muovien kierron mahdollistamiseen. Yhteiskunnalliset innovaatiot,

digitalisaatio ja sidosryhmäyhteistyö ovat muovin kierrätyksen kehittämisen kannalta avainasemassa”, hän sanoo.

Yhteiskehittämisen kautta kohti kestävää muutosta

Hankkeen toimintaan on osallistunut vuoden 2023 loppuun mennessä useita satoja ihmisiä. Projektipäällikkö Simo Karetie pitääkin yhtenä merkittävänä saavutuksena laajan yhteistyöverkoston muodostumista sekä hankkeen aikana onnistuneesti edistettyä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Hankkeen pohjalta liiketoimintamahdollisuuksia kehitetään eteenpäin yksityisen ja julkisen sektorin yhteiskehittämisen mallin avulla. Jakamalla tietoa, kokemuksia ja taitoja syntyy Uudestamaasta ympäristöviisas ja hiilineutraali kiertotalouden edelläkävijämaakunta.

Uudenmaan kiertotalouslaakson verkkosivuille on koottu lisätietoa laakson toiminnasta sekä työpajoista. Kuva: Uudenmaan kiertotalouslaakso -hanke.

Espoo ratkoo ympäristöhaasteita tukemalla vihreitä innovaatioita

“Haluamme löytää ratkaisuja, jotka auttavat vähentämään päästöjä globaalisti sekä tukevat yrityksiä kilpailukyvyyn kasvattamisessa”, kertovat RAKKE-hankkeen kehittämispäälliköt Reetta Jänis ja Tiia Tuuri.

Miten kaupunki voisi tukea yrityksiä vihreässä siirtymässä? Ratkaisupolku kestävän kasvun ekosysteemeihin -hankkeessa Espoon kaupunki kehitti toimintamalleja, joiden avulla kaupunki voi toimia yrityksille asiantuntevana kumppanina innovaatioiden kehittämisvaiheessa.

“Vähähiilisen liikenteen, energian, kiertotalouden sekä puhtaiden ja älykkäiden kaupunkiratkaisujen teemakonaisuuksien pohjalta tunnistimme Espoossa yhdeksän ekosysteemiä. Näitä kehitimme hankkeessa yhteistyössä 104 yrityksen, organisaation ja tutkimuslaitoksen kanssa”, kertovat RAKKE-hankkeen kehittämispäälliköt **Reetta Jänis** ja **Tiia Tuuri** Espoon kaupungilta. Yhdeksän tunnistettua ekosysteemiä käsittelivät esimerkiksi vähähiilistä rakentamista Kerassa, sähköautojen latauspalveluita, yhteiskäyttöautoja, muovin materiaalikierron tehostamista sekä rakentamisen materiaalien kiertoutta.

Taustatyötä muutoksille

RAKKE-hankkeen aikana sidosryhmät pääsivät verkostoitumaan sekä vaihtamaan ajatuksia kestäviin ratkaisuihin siirtymisestä. Tapahtumiin osallistui hankkeen aikana yli 860 ihmistä, ja Tuuri ja Jänis kertovat keskustelujen synnyttäneen uusia ja hedelmällisiä kumppanuuksia.

Tapahtumiin osallistui hankkeen aikana **yli 860 ihmistä.**

i FAKTA

Ratkaisupolku kestävän kasvun ekosysteemeihin -hanke (RAKKE)

Ratkaisupolku kestävän kasvun ekosysteemeihin -hankkeen tavoitteena oli vahvistaa julkisen ja yksityisen sektorin välistä yhteistyötä sekä tukea ilmastoystävällisiä innovaatioita ja yritystoimintaa.

Toteutusajankohta:

1.3.2021–30.3.2023

AKKE-rahoitus:

399 747 €

Hankkeen toteuttaja:

Espoon kaupunki

Esimerkiksi kiertotalouden osalta hankkeessa toteutettiin materiaalivirtaselvityksiä, jotka toimivat pohjana materiaalien tehokkaammalle käytölle ja jalostukselle. Aikaisemmin haasteena on ollut lähtödatan puute, jolloin konkreettisia muutoksia on ollut vaikea panna täytäntöön.

“Eräänä materiaalivirtana tarkastelimme Espoon kaupungin biomassaa, jonka käsittely on ennen ollut huonossa jamassa. Hankkeen myötä osa biomassasta kulkee nyt jalostukseen yrityksille, jotka tuottavat siitä tehokkaasti hyvälaatuista multaa”, Jänis kertoo.

“Tämä osoitti, että yhteistyön kautta voidaan saada aikaan merkittäviä muutoksia”, hän jatkaa.

Biokaasua liikennekäyttöön

Vähähiilisen liikenteen edistämiseksi puolestaan tutkittiin sähköautojen latausinfra kehittämissä Espoon kaupungin omissa kiinteistöissä sekä edistettiin biokaasun käyttöä liikenteessä. Hankkeessa luodun yhteistyön kautta useat yritykset ovat tavoitteiden mukaisesti lähteneet viemään suunnitelmia konkretiaan.

“Hankkeen aikana toteutimme esimerkiksi pienen biokaasulaitoksen toteutettavuus selvityksen. ProAgria on lähtenyt jatkamaan hankkeen aikana käynnistettyä työtä biokaasun liikennekäytön edistämiseksi”, Tuuri mainitsee.

Espoon kestävän kehityksen kumppaneille ja sidosryhmille järjestetyissä aamiaisseminaareissa syvennyttiin kestäviin kaupunginosiin, uusiutuvaan energiaan, energiatehokkuuteen, vähäpäästöiseen liikenteeseen ja materiaalien kiertotalouteen. Kuvaaja: Kerttu Penttilä

“Toivomme, että Espoon kaupungin tunnettuus kestävän kehityksen kumppanina vahvistuisi hankkeen myötä”, sanovat kehittämispäälliköt Tiia Tuuri (vas.) ja Reetta Jänis Espoon kaupungilta. Kuvaaja: Kerttu Penttilä.

Kumppaniyhteistyön lisäksi hankkeessa luotiin uusia toimintatapoja ja työkaluja kehittämishankkeiden vaikuttavuuden lisäämiseksi ja vaikuttavuuden johtamiseen.

Kestävä kasvu on kestävää liiketoimintaa

Kehittämispäälliköt Reetta Jänis ja Tiia Tuuri korostavat, että RAKKE-hankkeen kaltaisia monialaisia kehittämiss-hankkeita tarvitaan myös jatkossa, jotta osataan tunnistaa erilaisten teemojen risteyskohtia. Laajassa hankkeessa päästiin tekemään toimialat ylittävää yhteistyötä paitsi kuntien ja yrityskumppanien, myös Espoon tiedeyhteistön,

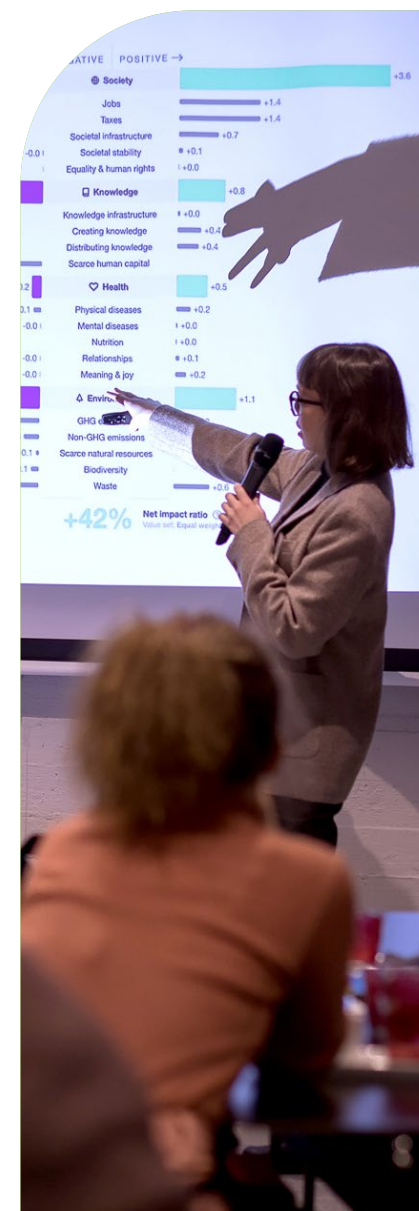
Hankkeen tapahtumien parasta antia olivat vilkas keskustelu ja uusien yhteyksien luominen kumppanien välillä. Kuvaaja: Kerttu Penttilä.

Hankkeen myötä osa Espoon biomassasta kulkee nyt jalostukseen yrityksille, jotka tuottavat siitä tehokkaasti hyvälaatuista multaa.

oppilaitosten, kolmannen sektorin ja asukkaiden kanssa. Erilaisten toimijoiden yhteistyö on avain uusiin innovaatioihin, jotka puolestaan edistävät kestävää liiketoimintaa ja taloudellista kasvua.

“RAKKE-hankkeen jäljiltä käynnistyi kolme uutta hanketta, jotka vievät aloitettua työtä eteenpäin. Seuraavaksi keskitytään esimerkiksi toimenpiteisiin, jotka tukevat Espoon kaupunginosien kestävää kehitystä sekä muovin uudelleen-käyttöä”, Jänis kertoo.

RAKKE-hankkeen merkittävimpänä tuloksena Jänis ja Tuuri pitävät uusien hankeavausten lisäksi vahvojen yhteistyö-verkostojen muotoutumista esimerkiksi vähäpäästöisen liikenteen ja rakentamisen materiaalien kiertotalouden edistämiseksi. Hankkeen toiminta jatkuu myös osana Espoon ilmastotyötä. Espoon kaupunki onkin valittu Euroopan sadan ilmastotyön edelläkävijäkaupungin joukkoon ja 24 yritystä on sitoutunut ilmastotyön tavoitteisiin.

Aamiaisseminaarit kokosivat yhteen yli 120 osallistujaa 70 organisaatiosta. Kuvaaja: Kerttu Penttilä.

Kierrätysasuntomessut lisäsivät kaupungin ja maaseudun asukkaiden vuorovaikutusta

Uudenlainen konsepti pienen kaupungin vapaana olevien asuntojen esittelyyn yhdisti raaseporilaiset ja Raaseporista kiinnostuneet kesäisen messutapahtuman muodossa. Tapahtuma houkutteli paikalle tuhansia kiinnostuneita erityisesti pääkaupunkiseudulta.

Uusimaa on asukastiheydeltään heterogeeninen maakunta, jossa reuna-alueet kärsivät muun Suomen tavoin tappiollisesta muuttoliikenteestä. Maaseudulle ja pikkukaupunkeihin muuttaminen on kuitenkin viime vuosina herättänyt aiempaa enemmän kiinnostusta. Haasteena on, että tietoa reuna-alueiden asunnoista ja asumisen palveluista on usein huonosti saatavilla.

”Raaseporia, sen palveluita, asuinalueita ja ihmisiä esittelevät julkaisut tavoittivat hankkeen aikana **satojatuhansia ihmisiä.**”

Yhteismaa-yhdistys tarttui ongelmaan Kierrätysasuntomessut-alustan yhteisöllinen kehittäminen ja pilotointi -hankkeessa, jonka tavoitteena oli tarjota tietoa asumisesta Raaseporissa. Hankkeessa Raaseporin alueella toteutettiin viikonlopun mittainen Home&Found -tapahtumakokonaisuus, jossa esiteltiin jo asuinkäytössä olleita myytäviä ja vuokrattavia asuntoja asuntomessujen tapaan.

Vaihtoehto suurkaupunkielämälle

”Tapahtuman kautta halusimme tuoda Raaseporin vapaana olevia asuntoja esiin niin, että ihmiset pääsivät tutustumaan asunnon lisäksi alueen naapurustoon ja sen elämäntapaan”, hankejohtaja **Pauliina Seppälä** Yhteismaa-yhdistyksestä kertoo.

i FAKTA

Uutta virtaa Uudellemaalle maaseudun ja kaupungin vuorovaikutuksesta – Kierrätysasuntomessut -alustan yhteisöllinen kehittäminen ja pilotointi -hanke

Hankkeen tavoitteena oli esitellä asumista ja vapaana olevia asuntoja Raaseporin alueella kierrätysasuntomessujen kautta sekä lisätä paikkakunnan tunnettuutta pääkaupunkiseudulla.

Toteutusajankohta:

1.5.2021–31.12.2022

AKKE-rahoitus:

148 000 €

Hankkeen toteuttaja:

Yhteismaa-yhdistys.
Yhteistyössä Raaseporin kaupunki.

Home&Found -kierrätysasuntomessujen keskeinen anti oli Raaseporin tunnettuuden kasvaminen kiinnostavana asuinalueena sekä matkailukohteena pääkaupunkiseudulla asuvien keskuudessa.

Tapahtuman viestintää suunnattiin erityisesti pääkaupunkiseutalaisille, joita muutto pienempään kaupunkiin voisi kiinnostaa. Ennen tapahtumaviikonloppua Raaseporia, sen palveluita, asuinalueita ja ihmisiä esiteltiin hankkeen nettisivuilla ja sosiaalisen median kanavissa. Nämä julkaisut tavoittivat satojatuhansia ihmisiä. Tärkeä osa hanketyötä oli myös Raaseporissa asuvien paikallisten ihmisten kontaktoiminen sekä osallistaminen mukaan tapahtumaan.

Raaseporissa asuminen herätti kiinnostusta

Kesäkuussa 2021 järjestettyyn Home&Found -tapahtumaan osallistui lopulta noin kaksisataa asuntoesittelijää tai ohjelmanjärjestäjää. Esittelyihin saatiin mukaan useita erittäin kiinnostavia asuntoja ja naapurustoja. Paikalliset

yhdistykset ja yksityishenkilöt olivat tiiviisti mukana ohjelman järjestämisessä ja myös paikalliset yritykset antoivat tapahtumalle oman panoksensa.

“Esimerkiksi Billnäsin ruukissa paikalliset yrittäjät järjestivät asumiseen ja korjausrakentamiseen liittyvät messut. Tapahtuma-alueiden välille oli järjestetty bussikyvyditys, jonka avulla kävijät pääsivät kätevästi kulkemaan alueelta toiselle”, Seppälä kertoo.

Kesäinen tapahtumaviikonloppu keräsi arvioiden mukaan 3 000–5 000 kävijää, ja messuista saatu palaute oli innostunutta. Tapahtuman myötä Raaseporin asukkaat ja toimijat kohtasivat kaupungista kiinnostuneita ihmisiä henkilökohtaisesti, mikä kasvatti palveluiden ja toimijoiden näkyvyyttä sekä vahvisti paikallisidentiteettiä.

Raaseporin vapaana oleviin asuntoihin pääsi ennen tapahtumaa tutustumaan Home&Found -tapahtuman sivuilla. Kuvaaja: Pirjo Tuominen.

Vetovoimaista kaupunkimarkkinointia myös jatkossa

Hankejohtaja Pauliina Seppälän mukaan Home&Found -kierrätysasuntomessujen keskeinen anti oli Raaseporin tunnettuuden kasvaminen kiinnostavana asuinalueena sekä matkailukohteena pääkaupunkiseudulla asuvien keskuudessa.

“Messutapahtuman avulla onnistuimme kirkastamaan Raaseporin brändiä, ja hankkeen aikana syntyneitä materiaalia on voitu jälkepäin käyttää myös laajemmin kaupungin markkinoinnissa”, hän kertoo.

Hankkeen aikana kehitettyä konseptia on jatkossa mahdollista skaalata myös Raaseporin ulkopuolelle ja esitellä alueita tai kaupunkeja, joista on saatavilla vähän julkista tietoa. Näin voidaan lisäksi tavoittaa paikallisia asukkaita sekä saada nämä innostumaan omasta kotiseudustaan uudella tavalla.

“Hankkeessa alkaneen työn jatkajaksi sopisi toimija, joka etsii vastaavanlaisia kiinnostavia kaupunkeja tuleviksi messupaikkakunniksi. Yhden kesän aikana voisi esitellä myös useita kohteita”, Seppälä summaa.

Kierrätysasuntomessujen työryhmä Raaseporissa. Kuva: Kierrätysasuntomessujen työryhmä.

Asuntoesittelyjen lisäksi Raaseporissa järjestettiin tapahtumaviikonlopun aikana myös muita oheisohjelmaa. Kuva: Kierrätysasuntomessujen työryhmä.

Kilpilahti tähtää teknologisen ilmastotyön kärkeen yhteistyöllä

Kansainvälisten suurinvestointien houkuttelemisen Suomeen vaatii panostusta osaamiseen ja ilmastoystävällisiin ratkaisuihin sekä näyttöjä kyvykkyydestä. Porvoon Kilpilahdessa julkinen sektori ja alueen yritykset kehittävät vetovoimaista innovaatioalustaa yhteistyössä.

Porvoossa sijaitseva Kilpilahti on Suomen suurin pistemäinen hiilidioksidin tuottaja. Kohti ilmastotyön edelläkävijyyttä -esiselvityksessä Posintra Oy lähti tutkimaan, kuinka alueen päästöjä voitaisiin vähentää yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa ja lisätä samalla Porvooseen ja Uudellemaalle sijoitettavia teknologisia investointeja.

“Tavoitteenamme oli selvittää, mitä voisimme julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöllä tehdä kehittääksemme uusia maalaista kyvykkyyttä. Kilpilahti alueena oli luonnollinen valinta, sillä alueelle keskittyy paljon teollista yritystoimintaa”, Posintra Oy:n toimitusjohtaja **Fredrik Pressler** kertoo.

Muutokseen tarvitaan yhteistyötä

Kilpilahden kehittämisen ankkuritoimijoiksi tunnistettiin alueen yrityksistä Neste Oyj, Borealis Polymers Oy sekä Lamor Corporation Oy, joiden lisäksi mukana oli edustajia Porvoon kaupungilta ja Uudenmaan liitosta. Hankkeen ytimenä toimivat edustajien väliset tapaamiset ja keskustelut, joiden pohjalta luotiin tiekartta asetettujen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Selvityksen kumppanina toimi Synocus Group.

FAKTA

Kohti ilmastotyön edelläkävijyyttä -esiselvitys

Esiselvityksen tavoitteena oli luoda tiekartta ja ymmärrys siitä, mitä Kilpilahden alueen muuttaminen päästötömäksi vaatii. Lisäksi kartoitettiin, miten päästöjä voitaisiin vähentää liiketoiminnan ja uusien investointien avulla.

Toteutusajankohta:
14.2021–30.9.2021

AKKE-rahoitus:
61 206 €

Hankkeen toteuttaja:
Posintra Oy sekä ohjausryhmä, jossa jäseniä mukana Neste Oyj:sta, Borealis Polymers Oy:sta, Lamor Corporation Oy:sta, Porvoon kaupungilta ja Uudenmaan liitosta.

“Esiselvityksen tekeminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa oli äärettömän antoisaa. Siinä kävi ilmi kokonaisuudessaan kunnianhimoisten tavoitteiden ja sitä vaativien toimenpiteiden ja muutoksen kompleksisuus”, Pressler kuvailee.

Satsausta vihreään vetyyn ja jätemuoviin

Ilmastotyön edistämiseksi esiselvityksessä tunnistettiin kolme rinnakkaista kehityspolkua. Ensimmäisenä kehityspolkuna on kustannuksiltaan kilpailukykyisen uusiutuvan energian infrastruktuurin rakentaminen Suomeen ja toisena Neste

ja Borealiksi eteneminen kohti hiilineutraalia tuotantoa vuoteen 2035 mennessä. Kolmantena kehityspolkuna on Kilpilahden kasvaminen kansainvälisesti tunnustetuksi kiertotalouden innovaatiokeskittymäksi, jonka ensimmäisenä yhdistävänä teemana on muovien kierrätys.

Presslerin mukaan avain julkisen ja yksityisen sektorin väliselle yhteistyölle on selkeästi johdettu muutosprosessi. Konkreettisia toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan erityisesti uusiutuvan vedyn tuottamiseen, hiilen talteenottoon ja hyödyntämiseen sekä jätemuovi-sovelluksiin ja -prosesseihin.

”
Esiselvityksessä kävi ilmi kokonaisuudessaan kunnianhimoisten tavoitteiden ja sitä vaativien toimenpiteiden ja muutoksen kompleksisuus.

Aktiivisten yrityskohtaisten innovaatioprojektien avulla voidaan vähentää hiilidioksidipäästöjä.

Tavoitteena teollisen ilmastotyön osaamiskeskus

Esiselvityksessä aloitettu työ jatkuu vuoden 2023 aikana käynnistyneessä jatkohankkeessa. Nyt tapetilla ovat erityisesti alueellisen ilmastotyö- tai transformaatiokeskuksen perustaminen sekä Kilpilahdessa toimivien yritysten strategisten tavoitteiden tukeminen.

Pitkällä tähtäimellä teollisuuden siirtyminen fossiilittomiin energianlähteisiin on Presslerin mukaan kuitenkin monen asian summa.

“Muutoksen aikaansaamisessa on pitkälti kyse energian saatavuudesta. Euroopan unionin ja valtion tekemien päätösten lisäksi tarvitaan aktiivisia yrityskohtaisia innovaatioprojekteja, joilla voidaan vähentää hiilidioksidipäästöjä”, hän toteaa.

Porvoon Kilpilahdesta kehitetään teollisen ilmastotyön osaamiskeskusta.
Kuva: Porvoon kaupunki

Menestyvä Uusimaa

Menestyvä Uusimaa

Uudenmaan tavoitena on olla Euroopan innovatiivisin maakunta, jossa monialaiset verkostot tuottavat yhdessä maailmanluokan innovaatioita ja menestyvää liiketoimintaa.

Yrityksemme ja korkeakoulumme ovat kansainvälistä huippua ja maakuntamme on tunnettu innovatiivisista kokeilu- ja innovaatioympäristöistään. Uusimaa on houkutteleva sijoittumispaikka kansainvälisille osaajille, yrityksille ja investoinneille.

Alueemme on kansainvälisen liikenteen solmukohta, joka turvaa paitsi Uudenmaan, myös koko Suomen saavutettavuuden ja kansainvälisen kilpailukyvyn.

Menestyvän Uudenmaan kärkitavoite on kasvattaa tutkimus- ja kehittämistoiminnan (T&K) menot viiteen prosenttiin maakunnan bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä.

Talouden Tilannehuone tuotti seurantatietoa Uudenmaan kuntien taloudesta

Taloustieteen keskus Helsinki GSE (Graduate School of Economics) tuotti koronapandemian aikana Tilannehuoneessaan ajantasaista taloustietoa kuntien ja muiden toimijoiden tueksi.

Ennen Talouden Tilannehuoneen perustamista monet tilastotiedot olivat saatavissa Tilastokeskuksesta vuositasolla ja kahden vuoden viiveellä. Koronapandemian iskiessä keväällä 2020 ajantasaisen ja entistä tarkemman taloustiedon tarve tuli aiempaa vahvemmin esiin. Tätä varten Aalto-yliopiston, Hanken Svenska Handelshögskolanin ja Helsingin yliopiston yhteinen tutkimus- ja opetusyksikkö Helsinki GSE perusti Tilannehuone-tutkimusryhmän.

Tilannehuone-tutkimusryhmän aloitteesta tilastotiedot työllisyydestä, yritysten tilanteesta sekä muista kunnille tärkeistä muuttujista saatiin entistä nopeammin, käyttöön tuli täysin uusia tilastoaineistoja ja Tilannehuone yhdisteli

niitä uudella tavalla. Tutkijat saivat esimerkiksi tiedot työttömäksi jääneiden ja lomautettujen määrästä nyt vain kahden päivän viiveellä.

”Tuotimme Tilannehuoneessa ennenäkemättömän ajantasaista, kuvailevaa ja avointa tietoa, jota jaoimme ministeriöille, medialle ja yleisölle monin eri tavoin. Huomasimme nopeasti, että myös maakunnat ja kunnat olivat kiinnostuneita tuottamastamme tiedosta. Niinpä lähdimme selvittämään Uudenmaan liiton hankkeen avulla, pystyisimmekö olemaan niille avuksi”, kertoo projektipäällikkö **Antti Valkonen** Aalto-yliopiston taloustieteen osastolta.

FAKTA

Koronan taloudelliset vaikutukset Uudellamaalla ja sen kunnissa -hanke

Hankkeen tavoitteena oli kehittää järjestelmä, joka tuottaa ajantasaista seurantatietoa koronan ja rajoitustoimien vaikutuksesta maakunnan ja kuntien taloudelliseen tilanteeseen.

Toteutusajankohta: 1.2.2021–31.5.2021

AKKE-rahoitus: 50 000 €

Hankkeen toteuttaja:
Helsinki GSE (Graduate School of Economics). Yhteistyössä Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, Tilastokeskus, valtionvarainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

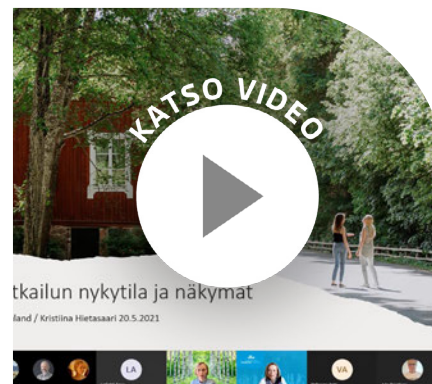
”
Teimme
joka toinen viikko
useamman sadan
sivun raportin.

Kunnat saivat ajantasaista taloustietoa joka viikko

Tilannehuone kehitti Uudenmaan liittoa ja sen kuntia varten kattavan raportoinnin, jossa vertailtiin Uudenmaan ja muun Suomen kehitystä sekä Uudenmaan kuntia useilla eri talousmittareilla. Raporttien ajantasaiset tiedot koottiin ja yhdisteltiin eri viranomaisten rekistereistä. Osittain käytettiin valmiita kuvaajia, osittain kehitettiin varta vasten omia.

Valkosen mukaan koronapandemian aikana tarvittavien päätösten mittakaava oli sellainen, että akateeminen yhteisö koki tarvetta tarjota tukea ja osaamista päätöksentekijöille, aluksi valtion tasolla.

”Teimme maaliskuun alusta 2021 lähtien joka toinen viikko useamman sadan sivun raportin ja noin 15 minuutin esityksen, jonka pidimme Tilastotorstai-tapahtumassa. Viimeinen seitsemästä Tilastotorstaista pidettiin 3. kesäkuuta 2021. Osallistuimme myös keskusteluun ja vastasimme kuntien edustajien kysymyksiin Tilastotorstaiden aikana”, Valkonen kertoo.

Hanke osoitti, että julkishallinto kerää muun toimintansa ohessa **paljon laadukasta tietoa**, joka sopii kuntien päätöksenteon tueksi nopealiikkeisissäkin tilanteissa.

Hanke tuotti käyttökelpoista tietoa päätöksenteon tueksi

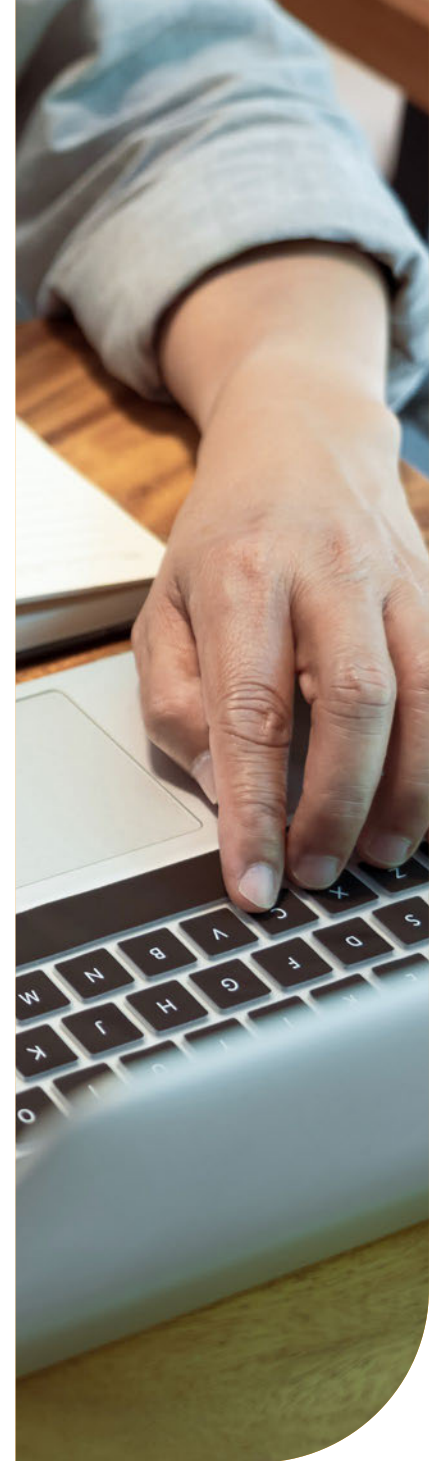
Raportit sisälsivät tiedot muun muassa koronataartuntojen määristä, kuntien palkkasummista ja niiden muutoksista, työllisyydestä ja sen muutoksista, asumistukea ja työttömyystukea hakeneiden määrästä sekä yritysten liikevaihdon kehityksestä toimialoittain. Mukana olivat kaikki Uudenmaan 26 kuntaa.

”Hanke osoitti, että julkishallinto kerää muun toimintansa ohessa paljon laadukasta tietoa, joka sopii kuntien päätöksenteon tueksi nopealiikkeisissäkin tilanteissa. Havaitsimme myös, että uudenlainen tiedon tuottamisen ja välittämisen toimintatapa on tietoteknisten ja muiden rakenteiden puolesta toteutettavissa”, Valkonen kertoo.

VTT:n Datahuone ja Kuntien Datahuone jatkavat Tilannehuoneen työtä

Helsinki GSE:n lisäksi Tilannehuoneessa oli mukana tutkijoita Turun yliopistosta, Valtion taloudellisesta tutkimuskeskuksesta, Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta ja Tilastokeskuksesta. Hankkeessa yhdistettiin viranomaisien, kuten Kelan, Tilastokeskuksen, ministeriöiden ja Verohallinnon, tuottamia rekisteriaineistoja. Tilastokeskuksen etäkäyttöpalvelu oli Valkosen mukaan korvaamaton apu tutkijoiden työssä.

Tilannehuoneen työtä jatkaa Valtion taloudelliseen tutkimuskeskukseen (VTT) perustettu Datahuone, joka avusti esimerkiksi vuoden 2022 sähkökriisin aikana työ- ja elinkeinoministeriötä sähkötukien valmistelutyössä. Lisäksi Aalto-yliopistoon on perustettu kuntia palveleva Kuntien Datahuone, jonka toiminta on alkuvaiheessa.

Uudenmaan matkailu otti harppauksen kohti kestävyttä

Carbon Neutral Experience -hanke käynnisti toimet, joiden tavoitteena on tehdä Uudenmaan matkailualasta hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä.

Carbon Neutral Experience -hankkeen päätavoitteena oli vauhdittaa Uudenmaan matkailualan palautumista koronapandemian aiheuttamasta kriisistä. Muuttunut toimintaympäristö herätti tarpeen kehittää matkailua kestävyden, digitaalisuuden ja tiedolla johtamisen avulla.

Hanke otti tavoitteeksi Uudenmaan matkailualan hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä. Alueen matkailupalvelut haluttiin tuotteistaa kestäviksi ja matkailijoita kiinnostaviksi kokonaisuuksiksi, joita voi ostaa verkko-kaupasta. Kuntien ja yritysten kesken pyrittiin entistä tiiviimpään yhteistyöhön.

Hiilineutraaliuden käsikirja ohjaa matkailuyrityksiä askelissa kohti vähähiilisyyttä

”Toimme hankkeessa tietoa päästövähennyksistä yritysten ulottuville. Julkaisimme muun muassa ’Askeleet kohti

hiilineutraalisuutta’ -nimisen hiilineutraaliuden käsikirjan matkailuyrityksille. Käsikirja on saatavilla verkkojulkaisuna suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi”, kertoo projektipäällikkö **Atlas Juvakka** Novagosta.

Käsikirja neuvoo muun muassa yrityksen hiilijalanjäljen laskemista varten tarvittavien tietojen keräämisessä ja opastaa päästövähennysten toteuttamisessa.

Työpajat valmensivat yrityksiä hakemaan vastuullisuuden liittyviä tunnuksia

Hankkeen aikana järjestettiin 47 tapahtumaa, joihin ilmoitautui noin tuhat osallistujaa. Suosituimpia olivat neljä kansallisesti avointa verkkoluentoa, jotka hanke järjesti yhteistyössä muiden hankkeiden kanssa. Ennätysyleisön, 170 osallistujaa, keräsi webinaari, jonka aiheena oli hiilikompensointi.

FAKTA

Carbon Neutral Experience – Uudenmaan matkailusektorin matka kohti hiilineutraaliutta -hanke

Hankkeen tavoitteena oli vauhdittaa Uudenmaan matkailuelinkeinon palautumista koronapandemian aiheuttamasta kriisistä kestävästi ja aloittaa prosessi kohti hiilineutraalia matkailusektoria Uudellamaalla.

Toteutusajankohta:
01.08.2021–31.07.2023

AKKE-rahoitus:
288 942 €

Hankkeen toteuttaja:
Novago Yrityskehitys Oy ja kunnat Espoo, Hanko, Helsinki, Hyvinkää, Inkoo, Järvenpää, Karkkila, Lapinjärvi, Lohja, Porvoo, Raasepori, Siuntio, Sipoo, Tuusula ja Vantaa.

Hankkeen aikana Sustainable Travel Finland -merkin saaneiden yritysten määrä nousi **36 yrityksellä.**

”Lisäksi järjestimme kestävän tuotteen työpajoja, vastuullisuusviestinnän työpajoja ja verkkokauppa-koulutuksia, hiilijalanjälkilaskennan klinikoita ja Sustainable Travel Finland -valmennuksia”, Juvakka kertoo.

Hankkeen aikana Sustainable Travel Finland -merkin saaneiden yritysten määrä nousi 36 yrityksellä. Merkki on osoitus vastuullisuudesta. Lisäksi 15 yritystä sai Good Travel Seal -sertifikaatin, joka on osoitus yrityksen kestävästä ja vastuullisesta toiminnasta. Vastuullisen matkailun tuotekortteja valmistui yli 20.

Matkailun hiilijalanjäljen laskenta eteni yrityksissä, kunnissa ja alueellisesti

Hanke teetti Sitowisella pilotin alueellisesta matkailupäästöjen hiilijalanjälkilaskennasta. Kuntakohtaisille matkailupäästöjen laskennalle muodostettiin laskentamalli rajauksineen, ja 15 kunnan hiilijalanjälki laskettiin. Matkailuyritykset käyttivät Visit Finlandin hiilijalanjälkilaskuria.

Carbon Neutral Experience -hankkeen päätösseminaari järjestettiin Helsingissä GLO Hotel Artissa. Kuva: Carbon Neutral Experience -hanke.

Tutustumisretki matkanjärjestäjille pidettiin 1.–4. kesäkuuta 2023. Ryhmä vieraili myös Villa Skeppetissä Tammisaarella. Kuva: Carbon Neutral Experience -hanke.

15

yritystä sai hankkeen tuella Good Travel Seal -sertifikaatin.

”Uudellamaalla on useita esimerkillisiä edelläkävijäyrityksiä, joilla on realistiset ja ajantasaiset hiilineutraalisuustavoitteet. Alue on ottanut kansallisesti ja kansainvälisesti pitkiä askeleita eteenpäin kohti hiilineutraaliutta”, Juvakka toteaa.

Kestävät matkailukohteet saivat kiittävää palautetta matkanjärjestäjiltä

Kaikkiaan noin 140 uusimaalaista yritystä osallistui hankkeeseen tavalla tai toisella.

Yksi hankkeen kohokohdista oli tutustumismatka, jossa kansainväliset matkanjärjestäjät tutustuivat alueen kestäviin matkailukohteisiin. Matkanjärjestäjiltä saatu palaute oli kiittävää.

Jatkohanke Carbon Neutral Experience – CNE2.0 toteutetaan 1.8.2023–31.7.2025 yhteistyössä Novago Oy:n, ammattikorkeakoulu Haaga-Helian, yrkeshögskolan Novian sekä 13 uusimaalaisen kunnan kanssa.

Matkanjärjestäjät yöpyivät Inkoossa saaristohotelli The Barössä, jossa he pääsivät myös saunaan ja paljuun. Kuva: Carbon Neutral Experience -hanke.

Matkanjärjestäjien retkiohjelmaan kuului illallinen The Berg -ravintolassa Inkoossa. Kuva: Carbon Neutral Experience -hanke.

Hiilineutraaliuden käsikirja matkailuyrityksille – nyt kolmella kielellä saavutettavasti

Hankevalmistelun osaamisella vahvistusta EU-rahoituksen hakemiseen

Eurooppalaisen TKI-yhteistyön kehittäminen ja vahvistaminen Uudellamaalla -hanke tehosti maakunnan toimijoiden osaamista EU-rahoituksen hakemisessa. Hankkeessa valmistui ennätysmäärä EU-rahoitushakemuksia. Lisäksi syntyi viisi avointa verkkokurssia ja EU-vaikuttamissuunnitelma.

Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (TKI) etsii ratkaisuja muuttuvan yhteiskunnan haasteisiin yhdistämällä tutkimusta, toimintatapoja ja osaamista. Eurooppalaisen TKI-yhteistyön kehittäminen ja vahvistaminen Uudella-

Hankkeen aikana luotu vaikuttavuussuunnitelma **lisää oppilaitosten tunnettuutta EU-tasolla** ja edistää niiden TKI-toimintaa.

maalla -hankkeen tavoitteena oli lisätä eurooppalaisen rahoituksen saantia paremman hankevalmisteluosaamisen avulla ja vauhdittaa näin maakunnan talouskasvua. Työskentelyssä hyödynnettiin oppilaitosten aiempaa osaamista TKI-prosesseissa ja toimintaympäristön tuntemusta.

Kansainvälinen näkökulma vahvasti mukana yritysten osaamisen kehittämisessä

Hankkeessa tarjottiin pienille ja keskisuurille yrityksille osaamisen kehittämistä monitoimijaisen yhteistyön kautta, ja TKI-kumppanuuksissa korostui erityisesti kansainvälinen näkökulma.

i FAKTA

Eurooppalaisen TKI-yhteistyön kehittäminen ja vahvistaminen Uudellamaalla -hanke

Hankkeen tavoitteena oli kehittää ja vahvistaa TKI-osaamista ja yhteistyötä sekä antaa valmiuksia hakea EU-rahoitusta Uudellemaalle talouskasvun vauhdittamiseen.

Toteutusajankohta:

1.3.2021–30.9.2023

AKKE-rahoitus:

382 680 €

Hankkeen toteuttaja:

3AMK eli Haaga-Helia-, Laurea- ja Metropolia-ammattikorkeakoulujen strateginen liittouma. Koordinaattorina Laurea-ammattikorkeakoulu.

”TKI-hankeen avulla lisäsimme osaamista ja ymmärrystä rahoitukseen liittyvistä kokonaisuuksista ja instrumenteista sekä kansainvälisestä vaikuttamisesta. Toimintatavat on saatu vakiintuneiksi käytännöiksi Euroopan unionin seitsenvuotiselle rahoituskaudelle”, hankkeen yhteyshenkilö **Clarrissa Bingham** tiivistää.

Koulutus ja työpajat lisäsivät EU-vaikuttamista, näkyvyyttä ja viestintää

Hanke toteutettiin kolmen osakokonaisuuden avulla, joiden pääteemoina olivat, Vaikuttaminen ja näkyvyyden kehittäminen, EU-rahoitusosaamisen kehittäminen sekä Horisontti Eurooppa -hankevalmistelu alueellisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä.

”Toimenpiteinä oli muun muassa henkilöstölle järjestettyjä sisäisiä tilaisuuksia, joissa vahvistettiin osaamista ja verkostojen luomista sekä viestinnän avulla vaikuttamista. Lisäksi oli tilaisuuksia, joissa vahvistettiin pk-yritysten EU-osaamista ja kannustettiin verkostoitumiseen”, Laurean TKI- ja liiketoiminnasta vastaava vararehtori **Mari Vuolteenaho** kertoo.

EU-tietämyksen laajentamiselle on tarvetta

”Huomasimme, että laajemmalle EU-koulutukselle on tarvetta, joten järjestimme Helsinki EU Office:n ja 3AMK:n yhteisen koulutustapahtuman, jossa käsiteltiin EU:n toimintaa, politiikkaa, rahoitusta sekä yhteistyön mahdollisuuksia”, Vuolteenaho toteaa.

Hankeeseen liittyi EU-vaikuttamismatka Brysseliin, jossa perehdyttiin EU:n verkostoihin ja vaikuttamismahdollisuuksiin sekä lisättiin Uudenmaan tunnettuutta.

Hankevalmistelu tutuksi verkkokursseilla

3AMK kehitti hankkeessa vaikuttamissuunnitelman, joka lisää oppilaitosten tunnettuutta EU-tasolla ja edistää niiden TKI-toimintaa. Lisäksi hanketoteuttajat lähettivät muun muassa ennätykselliset 92 Horisontti Eurooppa -rahoitushakemusta. Näistä 14 on saanut rahoituksen.

Hankeaikana luotiin myös ilmaiset TKI-MOOC-verkkokurssit, joissa voi kehittää TKI-osaamistaan viisiportaisen opinto-ohjelman avulla. Verkkokurssien kehitystyö jatkuu hankkeen päätyttyäkin.

TKI MOOCIT

Tarjolla runsaasti ajasta ja paikasta riippumatonta, helppoa ja tehokasta osaamisen lisäämistä

TKI-TOIMINNAN PERUSTEET: MITÄ JA MIKSI? (1 OP)	EU JA TKI: RAHOITUKSEN TAUSTAT, TAVOITTEET JA PAINOPISTEET (1 OP)	ONNISTUNEEN HANKEVALMISTELUN ABC (1 OP)
		MOOCIT JULKAISTAAN ELO-SYYSKUUSSA SKANNAA KOODI ALTA JA TUTUSTU MOOCeihin:
VERKOSTOT JA YHTEISTYÖ HANKKEESSA (1 OP)	VIESTINTÄ, AVOIMUUS JA VAIKUTTAVUUS TKI-TOIMINNASSA (1 OP)	

ILMOITTAUDU MUKAAN!
BIT.LY/TKIMOOCIT

3AMK

3AMK:n hankkeessa syntyi viisi ilmaista ja itsenäisesti suoritettavaa verkko-opintojaksoa eli MOOCia (Massive Open Online Course). Kuva: Eurooppalaisen TKI-yhteistyön kehittäminen ja vahvistaminen Uudellamaalla -hanke.

”Elokuussa 2023 lanseeratut YAMK-tason MOOC:t ovat mukana Suomen ammattikorkeakoulujen yhteisessä digitaalisessa opintotarjontaportalissa CampusOnline:ssa, avoimen ammattikorkeakoulun opinnoissa sekä 3AMK:n opintotarjonnassa. Olemme saaneet positiivista palautetta MOOC-opintojakson sisällöstä ja toteutuksesta”, Bingham kertoo tyytyväisenä.

Hankeaikana luotiin
ilmaiset TKI-MOOC-
verkkokurssit,
joissa voi kehittää TKI-
osaamistaan viisiportaisen
opinto-ohjelman avulla.

Uusi hanke jatkaa aloitettua yhteistyötä

Syyskuussa 2023 päättynyt hanke osoitti tarpeellisuutensa, ja 3AMK on saanut rahoituksen uudelle hankkeelle, jonka aiheena on Horisontti-kumppanuuksien tiiviimpi hyödyntäminen hakuvalmistelussa.

”3AMK voi jatkossa rakentaa profiliaan haluttuna eurooppalaisena hankekumppanina ja tuoda Uudenmaan alueen osaamista näkyvämmäksi EU-tasolla,” Bingham summaa.

3AMK:n edustajat vierailivat muun muassa Helsinki EU Office:ssa. Isäntänä toimi liikenne- ja koulutuspolitiikasta vastaava EU-erityisasiantuntija Mikael Vainio (3. oik.). Kuva: Eurooppalaisen TKI-yhteistyön kehittäminen ja vahvistaminen Uudellamaalla -hanke.

Toukokuussa 2023 toteutettiin 3AMK:n yhteinen vaikuttamismatka Brysseliin. Matkalla oli mukana 11 henkilöä Haaga-Heliasta, Metropolia ja Laureasta. Kuva: Eurooppalaisen TKI-yhteistyön kehittäminen ja vahvistaminen Uudellamaalla -hanke.

Työelämä voi hyötyä monin tavoin ammatillisen koulutuksen innovaatio-osaamisesta

Uudenmaan ammatillisissa oppilaitoksissa on meneillään esiselvitys siitä, millaisen lisäarvon ammatilliset oppilaitokset voivat antaa työelämän tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan (TKI). Tavoitteena on saada ammatillinen koulutus osaksi innovaatioverkostoa ja rahoitusta.

Keväällä 2024 valmistuva esiselvitys tuo esiin ammatillisten oppilaitosten osaamista ja potentiaalia Uudellamaalla sekä niiden mahdollisuuksia edistää alueen innovaatiotoimintaa. Koulutuksen järjestäjille ja sidosryhmille suunnatuista kyselyistä ja haastatteluista kerätään toiveita ja tarpeita, joiden perusteella järjestetään yritys- ja oppilaitostyöpajoja alkuvuodesta 2024.

”
Ammatillinen osaaja ei ole jatkossa vain suorittava tekijä, vaan oman työyhteisönsä kehittäjä.

Kyselyn tulosten avulla on jo saatu selville muun muassa se, että oppilaitoksilla on mahdollisuuksia ja myös halukkuutta laajempaan innovatiiviseen kehitystyöhön elinkeinoelämän kanssa.

Ammatillisen koulutuksen rooli innovaatiojärjestelmässä

Hankkeen projektipäällikkö **Jouni Hytönen** Helsinki Business Collegesta kertoo, että tavoitteena on selvittää, miten ammatilliset oppilaitokset kannattaa ottaa mukaan yritysten kehitystyöhön ja innovatiivisten ratkaisujen toteuttamiseen ja saada tästä kilpailuetua.

FAKTA

Esiselvitys: Ammatilliset oppilaitokset TKI-toimijoina Uudellamaalla -hanke

Hankkeen tavoitteena on tehdä esiselvitys, joka kertoo ammatillisten oppilaitosten TKI-toiminnasta ja -osaamisesta sekä niiden roolista vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämässä työelämässä.

Toteutusajankohta: 1.9.2023–30.4.2024

AKKE-rahoitus: 66 875 €

Hankkeen toteuttaja:
Helsingin Business College sekä ohjausryhmä, jossa jäseniä Mercuriasta, Haaga-Heliasta, Uudenmaan liitosta ja Keski-Uudenmaan koulutus kuntayhtymästä.

Hankkeen ulkopuolinen asiantuntija Timo Juntunen esitteli koulutuksen järjestäjille ja sidosryhmille suunnatun kyselyn tuloksia. Kuva: Ammatilliset oppilaitokset TKI-toimijoina Uudellamaalla -hanke.

Lähes 60 prosenttia

oppilaitoksista on kiinnostunut osallistumaan Erasmus-rahoitteisiin ammatillisen koulutuksen huippuyksikköhankeisiin.

”Toinen päätavoite on selvitystyön avulla kertoa päättäjille, että ammatillisten oppilaitosten tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta on saatava mukaan rahoituksen piiriin ammattikorkeakoulujen tapaan”, Hytönen kertoo.

Ammatillisten oppilaitosten rooli alueellisen elinkeino- ja työelämän kehittämisessä tulee nähdä strategisena tavoitteena, jonka kautta voidaan monipuolistaa yritysten innovaatoratkaisuja. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-osaaminen tarkoittaa ammatillisissa oppilaitoksissa esimerkiksi käytännöllisten uusien toimintatapojen ja palveluiden kehittämistä sekä kehittämistyön ja projektityön menetelmien hallintaa.

Ammatillinen osaaja on työyhteisön kehittäjä

Hytönen kertoo kyselystä selviävän, että tyypillisintä TKI-toimintaa oppilaitoksissa on oman toiminnan kehittäminen. Oppilaitoksista myös löytyy TKI-osaamista.

”Saimme hyvää aineistoa kyselystä työpajoihin. Esimerkiksi yhdessä vastauksessa kiteytettiin TKI-toiminta niin, että ammatillinen osaaja ei ole jatkossa vain suorittava tekijä, vaan oman työyhteisönsä kehittäjä”, Hytönen antaa esimerkin.

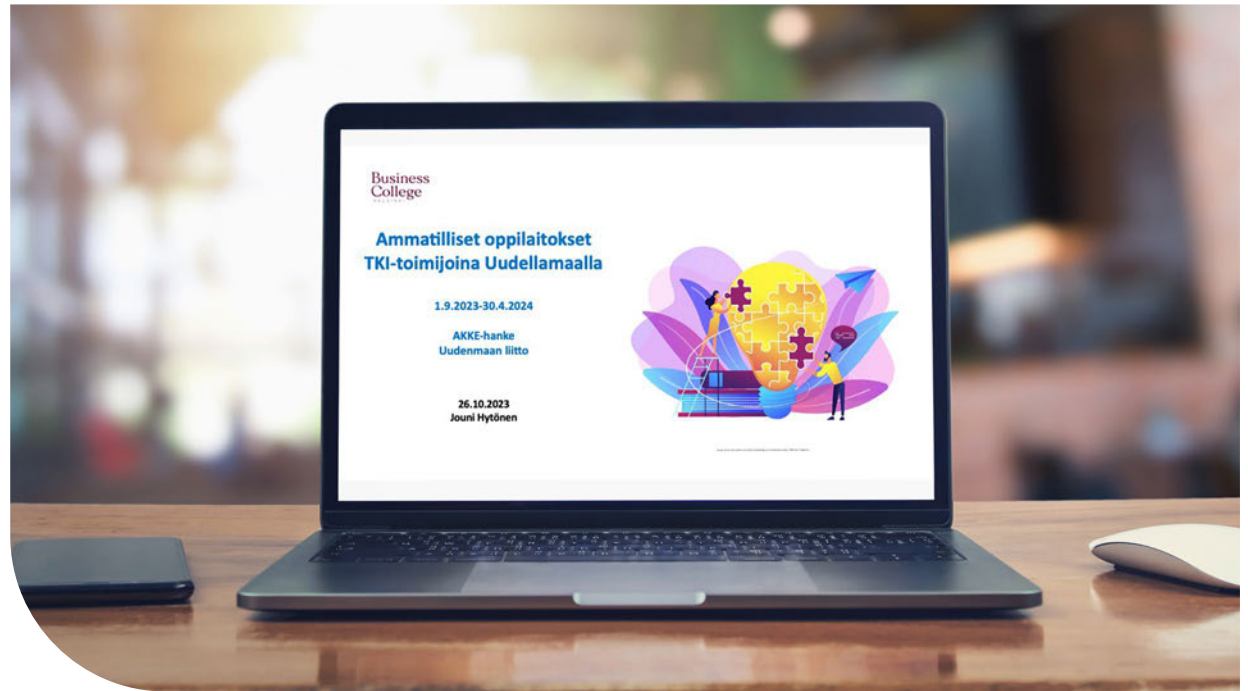
Huippuosaamisyksiköt kiinnostavat oppilaitoksia

Kyselyssä nousi esiin tarve oppimisympäristöille, joissa tuodaan yhteen opiskelijoita, työ- ja elinkeinoelämän kumppaneita sekä yrittäjyyttä. Esimerkiksi lähes 60 prosenttia oppilaitoksista on kiinnostunut osallistumaan Erasmus-rahoitteisiin ammatillisen koulutuksen huippuyksikköhankkeisiin eli Euroopan komission Centres of Vocational Excellence -konseptin toteutuksiin (CoVe).

”Vastauksissa kannatettiin ammatillisten huippuosaamiskeskusten muodostamista, joissa yhdistyy oppimisen ohessa kehittäminen ja innovaatiotoiminta. Oppimisympäristö voi olla kampus, joissa toimii useita koulutusjärjestelmän eri tasojen toimijoita yhdessä yritysten kanssa. Vastauksissa kaivattiin myös yhteistyötä, jotta ammatillinen koulutus voi luoda innovaatioita työelämän kanssa”, Hytönen tiivistää.

Ammatilliset huippuosaamiskeskukset jo toiminnassa

Helsinki Business Collegessa TKI-toiminta on jo käynnissä. Se on toteuttanut esimerkiksi Erasmus-rahoituksella hankkeita, joissa ammatilliset huippuosaamisen keskukset tarjoavat koulutusta innovaatiojärjestelmien ja digitaalisuuden sekä vihreän siirtymän haltuunotossa. Yksi CoVe-hankkeista liittyi esimerkiksi pilvipalveluihin.

CoVe-toiminnassa oppilaitokset tarjoavat konseptin mukaista tiettyjen alojen koulutusta nuorille perustutkinnoissa ja aikuisille jatko- sekä uudelleen koulutuksessa. Lisäksi oppilaitokset tekevät yritysten, tutkimuskeskusten, yliopistojen ja yhteistyökumppaneiden kanssa yhteistyötä, jolla voi edistää paikallista innovaatiotyötä, alueellista kehitystä ja sosiaalista osallisuutta. CoVe:t muodostavat kansainvälisen innovaatio- ja kehittämisverkoston.

Teknologiset ratkaisut tuovat uutta elämää kulttuurialalle

Digitaaliset kaksoset kulttuurialan ekosysteemin elvyttämisessä -hanke avasi uusia näkymiä taiteeseen ja kulttuuriin teknologian avulla.

Taide-, tapahtuma- ja kulttuurialat kärsivät pandemian aikana Suomessa merkittävästi, ylivoimaisesti eniten Uudellamaalla. Aalto-yliopiston MeMo-instituutin ja Humakin toteuttama hanke toi apuun digitaaliset innovaatiot.

”Digitaalisilla 3D-tuotannoilla oli suuri merkitys pandemia-rajotusten rasittamalle kulttuurialalle. Tavoitteena oli nopeuttaa alan toipumista ja helpottaa toiminnan uudelleenrakentamista”, kertoo projektipäällikkö **Marika Ahlavo** Aalto-yliopistolta.

Hankkeessa kehitettiin virtuaalisia, kolmiulotteisuutta hyödyntäviä tuotantoja, ja yhtenä tavoitteena oli digitaalisten kaksosten pilotointi kulttuurikohteiden elävöittämiseksi. Digitaalisilla kaksosilla tarkoitetaan yksityiskohtaisia ja dynaamisia virtuaalimalleja, jotka ovat vuorovaikutuksessa alkuperäsen mallinnuskohteen kanssa. Lisäksi testattiin fyysistä ja digitaalista todellisuutta yhdistävää XR-teknologiaa.

Kokeilevaa kehittämistä Living Labeissa

Hankkeen yhtenä kulmakivenä oli Uudellamaalla toteutettu Living Lab -yhteiskehittämistoiminta, joka kattoi laajan kirjon pilottiprojekteja ja kokeilevan kehittämisen demoja.

”Hankkeeseen valittiin kymmenisen Living Labia, jotka toimivat alueellaan aktiivisesti. Hankkeen päätyttyä yhteistyötä jatketaan edelleen joidenkin Living Lab -yhteistyökumppaneidemme kanssa”, Ahlavo kertoo.

Living Lab -kohteina toimivat muun muassa Hanasaaren ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus, Järvenpään taidemuseo, Suomen kansallisooppera ja -baletti, Suomen kansallismuseo, purkutaidekohteet, esittävät alat, kuten A Tempo Oy, sekä Yleisradio / Svenska Yle.

FAKTA

Digitaaliset kaksoset kulttuurialan ekosysteemin elvyttämisessä -hanke

Hankkeen tavoitteena oli digitaalisten tuotantojen kehittäminen taide-, tapahtuma- ja kulttuuri-aloilla.

Toteutusajankohta:
1.5.2021–31.8.2023

AKKE-rahoitus:
183 500 €

Hankkeen toteuttaja:
Aalto-yliopisto - Rakennetun ympäristön mittauksen ja mallinnuksen instituutti (MeMo) ja Humanistinen ammattikorkeakoulu (Humak).

Elämyksiä digitaalisten kaksosten kanssa

Kulttuurialan virtuaalisuutta ja kolmiulotteisuutta hyödyntävät tuotannot kehittyvät kohti digitaalisia kaksosia. Hankkeessa kokeiluja tehtiin erilaisilla teemoilla: tulevaisuus digitaalisena kaksosena, virtuaaliset kohtaupaikat ja virtuaalitalat sekä esineiden internet ja digitaaliset kaksoset. Kulttuurialan digitaalisia kaksosia tai niiden prototyypejä toteutettiin hankkeessa yli 20, joista osa julkaistiin. Ne toivat uusia elämyksiä näyttelyihin, tapahtumiin ja kulttuurituotantoihin.

”Digitaaliset kaksoset, fotorealistiset 3D-mallit ja muut digisisällöt toivat kohteet eloon uudella tavalla, interaktiivisella tavalla. Esimerkiksi staattinen 3D-malli muuttui dynaamiseksi siten, että kohde reagoi ohjaajan, esiintyjän tai yleisön eleisiin tai puheeseen”, Ahlavoja kuvailee.

Jokainen Living lab on ollut voitto, sillä ne ovat kasvattaneet alan osaamispääomaa ja **koko Uudenmaan kilpailukykyä.**

Suurimmat onnistumiset koettiin Tamminiemessä, Keravan purkutaidetalossa ja Järvenpään taidemuseon ”Tyven meri, turkoosi taivas”-virtuaalinäyttelyssä.

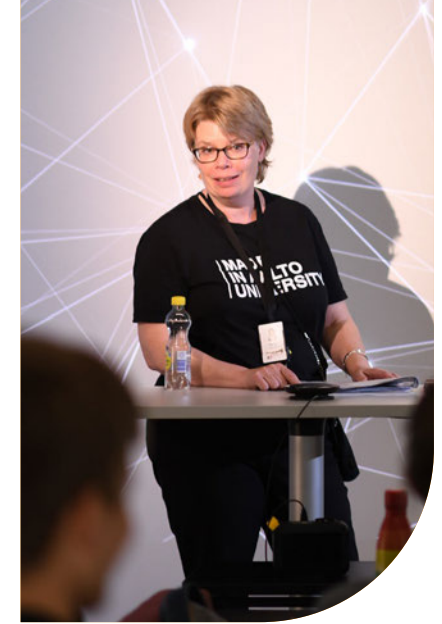
”Tamminiemen Kekkosen koti muuntui interaktiiviseksi 3D-malliksi ja presidentin kasvojen digitaalinen kaksonen reagoi katsojan liikkeisiin. Näyttely tarjosi ainutlaatuisen kattauksen arvokasta historiaa ja nykyaikaista teknologiaa sadoille kävijöille. Se oli meille superhieno saavutus”, Ahlavoja sanoo.

Katoava purkutaide talteen

Keravan purkutaidetalon digitaalinen kaksonen säilytti tuleville sukupolville taidetta, joka olisi muuten kadotettu tilaa purettaessa.

”Purkutaideproduktioiden 3D-dokumentointi herätti paljon kiinnostusta. Sitä on toteutettu myös muissa katoavissa purkutaide- ja graffitikohteissa. Seuraava askel on eri teknologioita yhdistävän dokumentointitavan konseptointi”, Ahlavoja mainitsee.

Muita pilottiprojekteja olivat esimerkiksi dynaaminen muraalin elinkaari, kulttuurikeskuksen taide digitaalisena kaksosena, lastenkirjan hahmojen elävöittäminen lisätyn todellisuuden keinoin ja virtuaalisen näyttämön konseptit.

Hybriditietoisku Aalto-yliopiston 3D-studiossa (© Aalto MeMo).

Kansallismuseo 3D-mallinnettuna (© Aalto MeMo).

Hankkeen liiketoimintapotentiaali on
valtava **jopa lyhyellä aikavälillä**,
mikä ei välttämättä ole yleistä
kulttuurialan hankkeissa.

Osaamista ja kilpailukykyä

Living Lab -toimintaan osallistui noin 30 henkilöä. Aalto-yliopisto ja Humak järjestivät noin 30 työpajaa ja tietoisua, joissa käsiteltiin digitaalisiin tuotantoihin vaikuttavia aiheita 3D-ratkaisuista metaversumiin. Tapahtumat sekä kolme julkaistua kuratoitua virtuaalinäyttelyä tavoittivat laajoja yleisöjä.

Hanke edisti alan ammattilaisten digitaalisen kulttuurin osaamista ja uusien teknologioiden hyödyntämistä. Sen tulokset ja eri teknologioita yhdistelevät tuotannot kiinnostivat myös valtakunnallista mediaa. Ahlavuon mukaan hanke rohkaisi muita projekteja ja edesauttoi uusien hankkeiden rahoittamista.

”Hankkeen liiketoimintapotentiaali on valtava jopa lyhyellä aikavälillä, mikä ei välttämättä ole yleistä kulttuurialan hankkeissa. Jokainen yhteiskehittämispilotointi on ollut voitto, sillä ne ovat kasvattaneet alan osaamispääomaa ja koko Uudenmaan kilpailukykyä”, Ahlavuo sanoo.

Aalto-yliopiston emeritusprofessori Henrik Haggren tarkastelee virtuaali-Kekkosta. (Kuva/© Hannu Hyyppä / Aalto-yliopisto)

3D-virtuaalisuus mahdollistaa seinien ja muiden rakenneosien poiston paremman havainnollisuuden saamiseksi. (© MeMo Aalto, Taiteen kotitalo taiteilijat)

Onnellisten Uusimaa

Onnellisten Uusimaa

Onnellisten Uudenmaan tavoitteena on tarjota asukkailleen parhaat mahdollisuudet hyvään elämään. Monikulttuurinen Uusimaa on vastaanottavainen uusille tulijoille sekä turvallinen asuinpaikka, joka tarjoaa asukkailleen kohtuuhintaisia ja laadukkaita, erilaisia tarpeita vastaavia asuntoja.

Yhdenvertaisuudesta ja osallisuudesta huolehditaan panostamalla tasa-arvoiseen koulutukseen ja tukemalla erityisesti nuoria. Erinomaiset virkistys- ja harrastusmahdollisuudet, kulttuuritarjonta ja luontokohteet ovat kaikkien uusimaalaisten ulottuvilla.

Onnellisten Uudenmaan kärkitavoite on nostaa työllisyysaste 80 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.

Pallo kolmannelle sektorille: Seura virkistää vanhuksia

Nummelan Palloseura liikuttaa ikäihmisiä, jotta he voisivat asua kotona pidempään. Wirtaa vihtiläisille vanhuksille -hankkeen tuella ikäihmisten toimintakyky parani ja he kokivat vähemmän yksinäisyyttä.

Moni ikäihminen joutuu toimintakykynsä heikentyessä siirtymään kotoaan palveluasumiseen tai vuodehoitoon. Vihdissä tällaisen tilanteen edessä on noin 300 yli 80-vuotiasta. Nummelan Palloseura (NuPS) liikuttaa heistä yli sataa joka viikko.

Kehityspäällikkö **Timo Tuomen** mukaan seura järjestää ikäihmisille viikoittain muun muassa liikunnallisia kotikäyntejä ja ryhmäliikuntahetkiä. Wirtaa vihtiläisille vanhuksille -hankkeen rahoitus varmisti toiminnan jatkuvuuden vuosina 2021–2023.

”Kun vanhusten toimintakyky paranee, arjen askareet ruuanlaitosta roskien vientiin helpottuvat ja he voivat asua kotona pidempään. Lisää toimintakykyä, verkostoja, hyvinvointia ja kotona asumisen aikaa”, Tuomi kiteyttää hankkeen tavoitteet ja saavutukset.

Kotikäyntejä ja kerhoja

NuPSin vanhustyön piirissä oli kolmen hankevuoden aikana yhteensä 100–150 vihtiläistä. Seuran ohjaajat vierailivat noin 45 vanhuksen luona joka viikko ja ohjasivat jumppaamaan kotona. Seuran järjestämiin kuuteen liikuntakerhoon osallistui kymmenkunta henkilöä kuhunkin. Lisäksi seura kouluttaa vertaisohjaajia vapaaehtoistyöhön.

Hankerahoituksen turvin ikäihmisten käyttöön hankittiin myös iPad-laitteita, joiden avulla vanhukset pääsivät seuraamaan ohjattua jumppaa etänä kotonaan. Viikoittain jumppaan osallistui kuusi vanhusta.

”Haasteina olivat verkkoyhteydet ja ohjaajan puuttuminen. Suurin osa ei halua verkko-ohjausta käynnin korvauksiksi, korkeintaan lisäjumppana”, Tuomi toteaa.

FAKTA

Wirtaa vihtiläisille vanhuksille -hanke

Hankkeen tavoitteena oli tukea yksinäisiä vanhuksia kohti pidempää kotona elämistä liikunnan, sosiaalisuuden, yhteisöllisyyden, vertais-tuen, digitalisaation ja omanmotivaation herättelemisen kautta.

Toteutusajankohta:
25.1.2021–31.12.2023

AKKE-rahoitus:
164 160 €

Hankkeen toteuttaja:
Nummelan Palloseura ry. Yhteistyössä perusturva-kuntayhtymä Karviainen, Vihdin kunta, ViaDia Länsi-Uusimaa ja Lohjan monitoimikeskus.

Yksinäisyys suurin huoli

Liikunnalla pyritään pitämään yllä esimerkiksi lihasvoimaa, kestävyyttä, tasapainoa ja puristusvoimaa. Hankkeen aikana vanhusten toimintakykyä testattiin kolme kertaa ja kokonaistulokset parantuivat joka vuosi. Yksilötasolla vanhusten toimintakyky parani jopa kymmenen prosenttia, joskin vaihtelua oli paljon.

”Vanhukset ovat itse eniten huolissaan yksinäisyydestä ja siitä, käykö kukaan heitä katsomassa. **Me käymme** ja yritämme motivoida heitä tekemään edes puoli tuntia tuolijumppaa.”

”Varmasti olemme lisänneet ikäihmisten fyysistä toimintakykyä. Nostaisin kuitenkin suurimmaksi onnistumiseksi vanhusten yksinäisyyden vähenemisen ja liikuntamotivaation lisäämisen. Kokemukset ovat kannustaneet asumaan kotona pidempään”, Tuomi sanoo.

”Vuosittaisten kyselyjemme perusteella vanhukset ovat itse eniten huolissaan yksinäisyydestä ja siitä, käykö kukaan heitä katsomassa. Me käymme ja yritämme motivoida heitä tekemään edes puoli tuntia tuolijumppaa.”

Ikäihmiset kokoontuvat taloyhtiön kerhotilaan jumppaamaan, tapaamaan toisiaan ja vaihtamaan kuulumisia. Samalla solmitaan uusia ystävyys-suhteita, vähennetään yksinäisyyttä ja löydetään seuraa vaikkapa kävelyille. Kuva: Wirtaa vihtiläisille vanhuksille -hanke.

Liikuttaminen on paljon muutakin kuin jumppaa: juttelua, kuuntelemista, ulkoilua, yksinäisyyden kartoitusta, arkiaskareitakin. Kuva: Wirtaa vihtiläisille vanhuksille -hanke.

Talkookutsu kolmannelle sektorille

Hanke työllisti kolmen vuoden aikana kaksi päätoimista työntekijää. Tuomi on iloinen siitä, että toimintaa voidaan jatkaa myös hankkeen päätyttyä.

”Aloitimme jo vuonna 2014 Tuovi-Siiri Hännisen säätiön tuella, ja Uudenmaan liiton rahoitus auttoi meitä palkkaamaan toisen työntekijän. Tänä vuonna saimme myös kunnan rahoitusta, ja voimme toivottavasti jatkaa toimintaa myös syksyllä.”

Tuomi haluaa rohkaista muita urheiluseuroja ja koko kolmatta sektoria järjestämään vastaavaa matalan kynnyksen tekemistä kaikille ikäluokille lapsista vanhuksiin.

”Tämä on tosi palkitsevaa työtä. Ohjaajamme eivät malttaisi olla lomallakaan, kun he tietävät, ettei vanhusten luona käy kukaan.”

Hyödyt ovat merkittävät paitsi yksilöille, myös koko yhteiskunnalle.

”Ikärakenteen muutos tulee olemaan tosi raju ja tarvitsemme kolmannen sektorin talkoisiin. Haluamme olla esimerkkinä ja voimme myös auttaa muita toimijoita. Ei tämä ole vaikeaa, kunhan rahoitusta löytyy. Tällä on myös valtava taloudellinen vaikutus: jos 20 vanhusta elää vuoden kotonaan, ollaan miljoonaluokan säästöissä”, Tuomi sanoo.

Hankkeen päätöstilaisuudessa jumpattiin, kahviteltiin ja kerrattiin kuulumisia iloisella mielellä. Kuva: Wirtaa vihtiläisille vanhuksille -hanke.

”
Jos 20 vanhusta
elää vuoden kotonaan,
ollaan miljoonaluokan
säästöissä.

Yhteyttä ja riemua nykyhetkeen – Hoivalaulusta työkaluja hoitoalan ammattilaisille

Vox Silentii ry:n hankkeessa hoivalaulu vahvisti potilaiden ja hoitajien välistä yhteyttä ja muodostui arkea helpottavaksi työkaluksi muistisairaiden osastoilla.

Suomessa on tällä hetkellä 300 000 muistisairasta ja määrä kasvaa vuosittain väestön elinajanodotteen pidentyessä. Muistisairaudesta ei voi parantua eikä sitä voida usein hidastaa, minkä takia muistisairaiden elämässä korostuu nykyhetki. Kaksivuotisessa Lauluvoimaa – Hyvinvointia, yhteyttä ja toivoa laulusta sekä kartoitus uusien palvelurakenteiden luomiseksi -hankkeessa kehitettiin hoiva-alan työntekijöille uusia työkaluja potilastyöhön.

Hoivalaulua kokeiltiin kolmessa hoitoyksikössä Uudellamaalla

Hankkeessa sovellettiin olemassa olevaa tutkimustietoa käytäntöön. Hoivalaulu on hoidettavan ehdoilla tapahtuvaa, ääneen, lauluun ja hyräilyyn perustuvaa vuorovai-
kutusta. Hankkeeseen osallistui kolme muistisairaiden hoitoyksikköä Espoossa, Helsingissä ja Kauniaisissa.

Laulaessa muistisairas ei ole potilaan roolissa, vaan **yhdenvertainen** osallistuja, jolla on muistoja ja eletty elämä. Vaikka puhekyky olisi mennyt, niin tutun laulun sanat saattavat muistua mieleen.

FAKTA

Lauluvoimaa – Hyvinvointia, yhteyttä ja toivoa laulusta sekä kartoitus uusien palvelurakenteiden luomiseksi -hanke

Hankkeessa luotiin positiivisia kokemuksia muistisairaille korona-pandemian jälkeen ja hoiva-alan työntekijöille konkreettisia, tutkimus-tietoon perustuvia työkaluja helpottamaan osastojen arkea.

Toteutusajankohta:
2.5.2021–31.5.2023

AKKE-rahoitus:
106 286 €

Hankkeen toteuttaja:
Vox Silentii ry. Yhteis-työssä Taavin muisti-palvelukeskus, Kaunialan Sairaala Oy sekä Helsingin Diakonissalaitoksen muistikoti Scilla.

Hoivalaulajat kävivät hoivayksiköissä laulattamassa asukkaita yhteisesti ja yksityisesti potilashuoneissa. Lisäksi kaksi Sibelius-Akatemian opiskelijaa koulutettiin hoivalauluun ja he saivat koulutuksesta opintosuorituksen. Hankkeen loppupuolella suoritettiin johtajien ja esihenkilöiden haastattelukierros, jossa selvitettiin miten laulu ja hyräily voitaisiin ottaa mukaan osaksi osastojen arkea.

“Koulutuksen merkitys korostui esihenkilöiden haastattelussa. Hoivalaulu tulisi lisätä osaksi henkilökunnan koulutusta, jotta esihenkilöiden tuella hyräilystä ja rallattelusta saataisiin luontainen työkalu avustamaan potilastyössä”, sanoo Vox Silentii ry:n laulaja **Johanna Korhonen**.

Muistisairaille osallisuuden ja pystymisen kokemuksia hoivalaululla

“Laulaessa muistisairas ei ole potilaan roolissa, vaan yhdenvertainen osallistuja, jolla on muistoja ja eletty elämä. Vaikka puhekyky olisi mennyt, niin tutun laulun sanat saattavat muistua mieleen. Tilanteista saadaan pystymisen kokemuksia, jotka ovat hyvin tärkeitä ihmisen hyvinvoinnille”, Korhonen kertoo.

Laulaessa yleensä omaan maailmaansa uppoutuvat muistipotilaat ovat vuorovaikutuksessa toisiinsa; laulun aikana huomataan itsen ja muiden läsnäolo tilanteessa. Tällöin saatetaan esimerkiksi laulaa yhdessä ja osoitella toisia: “Porsaita äidin oomme kaikki, oomme kaikki. Sinä ja minä”.

Hoivalaulusta osa hoivakotien arkea

Hankkeen aikana hoivalaulun käyttö potilastyössä normalisoitui ja henkilökunta oli tyytyväinen sen vaikutuksiin potilaissa. Hyräily ja lauluun yhdistetty hidas silittely rauhoittaa muistisairasta jännittävissä tilanteissa ja lisää yhteyttä potilaan ja hoitajan välillä.

“Oli mahtavaa todistaa onnistumisen riemua henkilökunnan keskuudessa koko hankkeen ajan, kun laulaminen ja hyräily kohensivat potilaiden mielialaa ja helpottivat hoitotehtäviä”, Korhonen sanoo.

Lallatteluun ja hyräilyyn on tärkeää yhdistää lempeää ja hidasta kosketusta, kuten hartioiden tai käsien silittelyä. Hidas silittely vapauttaa oksitosiinia ja lisää musiikin ohella rauhoittavaa oloa.

“Hankkeen aikana emme kohdanneet yhtäkään muistisairasta, joka ei olisi pitänyt lempeästä kosketuksesta”, Korhonen lisää.

Lauluvoimaa -hanke innoitti uuden opintokokonaisuuden

Hoivalaulu on tärkeä työkalu hoiva-alan ammattilaisten eli pääasiassa sairaanhoitajien ja lähihoitajien osastojen arjessa. Musiikin ammattilaisia tarvitaan kuitenkin hoitajien tukena ja kouluttajina.

“Musiikin ammattilaiset osaavat esimerkiksi selvittää, mitä lauluja on laulettu jonkun tietyn ruotsinkielisen potilaan lapsuudessa tai mitkä biisit ovat olleet hittejä hänen nuoruudessaan”, Korhonen kertoo.

”
Oli mahtavaa todistaa
onnistumisen riemua
henkilökunnan keskuudessa
koko hankkeen ajan, kun
laulaminen ja hyräily
kohensivat potilaiden mielialaa
ja helpottivat hoitotehtäviä.

Korhosen mukaan ammattilaisten rohkaiseminen laulun käyttöön työkaluna tulee aloittaa koulutuksesta. Uusi Lauluhoivaa-hanke alkoi syksyllä 2023 ja sille myönnettiin AKKE-rahoitus. Hankkeessa luodaan hoivalaulun opintokokonaisuus yhdessä kolmen oppilaitoksen Sibelius-Akatemian, Diakonia-ammattikorkeakoulun (DIAK) ja Diakoniaopiston kanssa. Näin opiskelijat voivat ottaa hoivalaulun osaksi potilastyötä heti uransa alkuvaiheessa. Myös moniammatillinen yhteistyö hoitajien ja muusikoiden välillä normalisoituu jo opintojen aikana.

Nuorten vallankumous -ryhmän tapahtumat lisäsivät yhteisöllisyyttä Karkkilassa

Karkkilan ladun käynnistämässä hankkeessa nuoret järjestivät yhteistä toimintaa ja tapahtumia muun muassa jääkiekon ja tietokonepelien pelaamisen muodossa.

Vuosien 2020–2022 koronapandemia lisäsi Uudellamaalla nuorten yksinäisyyttä ja syrjäytymisen riskiä, kun nuoret eivät päässeet tapaamaan toisiaan koulussa tai harrastuksissa. Karkkilan ladun koordinoima Aktiivinen nuoriso -hanke pyrki tavoittamaan nuoret Karkkilassa ja löytämään heille mielekäästä tekemistä, jonka parissa tavata muita samanikäisiä.

Vapaat kädet Nuorten vallankumoukselle

Hankkeessa karkkilalaiset nuoret pääsivät ideoimaan ja järjestämään toimintaa konkreettisesti itse. Yläasteen opettajat sekä paikalliset urheilu- ja harrastusseurat auttoivat tavoittamaan toiminnasta kiinnostuneita nuoria ja vastuutehtäviin valittiin nuoria Karkkilan lukiosta.

“Halusimme mukaan nuoria, jotka eivät tuntisi toisiaan entuudestaan ja olisivat halukkaita sitoutumaan toimintaan. Toisaalta toivoimme, että mukaan valitut nuoret pyytäisivät omia kavereitaan mukaan tuleviin tapahtumiin”, hankepäällikkö Jarkko Ilonen kertoo.

Hankkeen ensimmäisessä ideariihessä nuoret saivat esittää vapaasti näkemyksiään siitä, mitkä asiat Karkkilassa toimivat ja millaista tekemistä he toivoisivat. Tapahtumien ja toiminnan järjestämiseksi syntyi Nuorten vallankumous-niminen ryhmä, joka koostuu hallituksesta eli yhteisöstä, aktiiveista ja tapahtumien osallistujista.

FAKTA

Aktiivinen nuoriso -hanke

Hankkeen tavoitteena oli aktivoida karkkilalaisia nuoria mukaan tapahtumien järjestämiseen ja linkittää nuorten erilaisia ryhmiä toisiinsa.

Toteutusajankohta:
1.8.2021–31.12.2022

AKKE-rahoitus:
68 000 €

Hankkeen toteuttaja:
Karkkilan Latu, peruskuntayhtymä Karviainen ja Karkkilan kaupunki.

Nuorten vallankumouksen
suosituin pelitapahtuma keräsi
viikonlopun aikana

450

kävijää Karkkilasta ja
lähikunnista.

Nuorten järjestämä pipolätkäturnausta oli suosittu talvitapahtuma. Kuva: Aktiivinen nuorisohanke.

Puffetissa pääsi nauttimaan herkkuja jääkiekonpeluun ohella. Kuva: Aktiivinen nuorisohanke.

“Tarkoituksena oli antaa nuorille vapaat kädet toteuttaa mielekkäitä tapahtumia aikuisten määrittämien rajojen sisällä. Kaikki hankkeen toteuttajat olivat kaikki yhtä mieltä siitä, että nuorille tulee antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti”, Ilonen summaa.

Pelitapahtumaan osallistui satoja nuoria Karkkilasta ja lähialueilta

Ensimmäinen nuorten ideoima ja järjestämä tapahtuma oli pipolätkäturnausta, jossa jääkiekon lisäksi halukkaat pääsivät telttasaunaan ja ryhmän nuoret pitivät puffettia.

“Aktiivit saivat työstä tuntipalkkaa ja samalla opeteltiin tärkeitä työelämätaitoja. Toisaalta motivaatio

tekemiseen ei saanut tulla palkasta, vaan kaikki nuoret tekivät paljon tunteja vapaaehtoisina. Innostus tekemiseen pysyi yllä, kun nuoret kokivat voivansa itse vaikuttaa ja he pääsivät tekemään asioita omalla tavallaan”, Ilonen sanoo.

Ilosen mukaan on tärkeää, että kaikki halukkaat pääsevät mukaan toimintaan. Nuorten vallankumouksessa tästä huolehdittiin jakamalla tehtäviä tasaaisesti. Yhteisön lisäksi tapahtumien järjestämiseen osallistui talkoovoimin kymmeniä nuoria ja tapahtumia mainostettiin nuorten tyyliin sosiaalisessa mediassa. Näin julkaisut tavoittivat oikean kohderyhmän.

Suosituin kollektiivin järjestämä tapahtuma oli pelitapahtuma Kassemble-lanit, joka järjestettiin Kark-

kilan Konepajahallissa. Nuoret toivat paikalle omat tietokoneensa ja tapahtumassa pelattiin videopelejä sekä vietettiin aikaa yhdessä. Maksuton tapahtuma keräsi viikonlopun aikana 450 kävijää. Vuoden aikana Nuorten vallankumous järjesti yhteensä kuusi tapahtumaa, joilla tavoitettiin satoja yläkoulu- ja lukioikäisiä nuoria. Lisäksi ryhmän nuoret vaikuttivat nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien yhteistyötapahtumissa.

“Nuoret ovat hyvin liikkuvaisia ja moniin tapahtumiin osallistui myös lähialueiden nuoria. Karkkilalaiset nuoret liikkusivat varmasti myös lähikuntiin mielekkään ohjelman perässä”, Ilonen sanoo.

Nuoret sitoutuvat yhteiseen tekemiseen

Aktiivisimmin mukaan Nuorten vallankumouksen toimintaan lähtivät Karkkilan lukion opiskelijat. Samat nuoret olivat mukana hallituksessa lukion ensimmäisestä vuodesta abivuoteen asti. Ryhmän ensimmäisen hallituksen jäsenet ovat siirtyneet muualle opiskelemaan, mutta tulevat vieläkin mukaan tapahtumiin ollessaan Karkkilassa.

Innostus tekemiseen pysyi
yllä, kun nuoret kokivat
voivansa itse vaikuttaa
ja he pääsivät tekemään
asioita omalla tavallaan.

“Sitoutuminen kollektiiviseen toimintaan tuo jatkuvuutta. Pidempää suunnittelua vaativia tapahtumia olisi vaikea järjestää, mikäli ryhmän hallitus vaihtuisi joka vuosi”, Ilonen perustelee.

Hankkeen päätyttyä toimintamalli Nuorten vallankumoukselle on jatkanut elämäänsä. Hallitus kokoontuu viikottain, suurempi aktiivien ryhmä joka toinen viikko ja tapahtumia pyritään järjestämään joka kuukausi. Vuoden 2024 tapahtumia suunnitellaan jo vauhdilla ja Ilosen mukaan nuoret odottavatkin innolla erityisesti uutta Kassembly-pelitapahtumaa.

Kesäolympialaistapahtuman köydenveto sai hien pintaan.
Kuva: Aktiivinen nuorisohanke.

Nuorten vallankumouksen myötä karkkilalaiset nuoret ovat tutustuneet toisiinsa entistä paremmin. Kuva: Aktiivinen nuorisohanke.

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi

Kestävää kasvua ja elinvoimaa
ISBN 978-952-448-589-0

Helsinki 2024

Julkaisija: Uudenmaan liitto
Teksti ja ulkoasu: OSG Viestintä

Tuotettu AKKE-rahoituksella